

Sygn. akt XI W 10787/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 09 lutego 2016 roku

Sąd Rejonowy dla Warszawy-Śródmieścia w Warszawie XI Wydział Karny w składzie:

Przewodniczący SSR Monika Makowska

Protokolant: Beata Jaworska

Oskarżyciel publiczny: -----

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 09 lutego 2016 roku w W.

sprawy **P. Ś.**

syna M. i A.

urodzonego (...) w W.

obwinionego o to, że:

w dniu 07 października 2014 r. w siedzibie Straży Miejskiej na ulicy (...) w W., będąc właścicielem pojazdu marki A. (...) o numerze rejestracyjnym (...), wbrew obowiązkowi, nie wskazał na żądanie uprawnionego organu, komu powierzył w/w pojazd do kierowania w dniu 11.09.2014 r. o godzinie 17:48 na ul. (...) przy ul. (...) w W.,

tj. o wykroczenie z art. 96 § 3 kw

orzeka

I. obwinionego **P. Ś.** uznaje za winnego popełnienia zarzucanego mu czynu stanowiącego wykroczenie z art. 96 § 3 kw i za to na podstawie art. 96 § 3 kw skazuje go, zaś na podstawie art. 96 § 3 i § 1 kw w zw. z art. 24 § 1 i 3 kw wymierza mu karę grzywny w wysokości 400 (czterysta) złotych;

II. na podstawie art. 627 kpk w związku z art. 119 kpw, art. 118 § 1 kpw zasądza od obwinionego na rzecz Skarbu Państwa kwotę 100 (sto) złotych tytułem zryczałtowanych wydatków postępowania oraz kwotę 40 (czterdzieści) złotych tytułem opłaty.

XI W 10787/15

UZASADNIENIE

Na podstawie całości materiału dowodowego ujawnionego w toku rozprawy głównej Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 11 września 2014 roku o godz. 17:48 w W. przy ul. (...) przy ul. (...), za pomocą urządzenia rejestrującego zostało wykonane zdjęcie pojazdowi marki A. (...) o numerze rejestracyjnym (...), którego kierowca przekroczył dozwoloną w tym miejscu prędkość o 31 km/h i tym samym wypełnił dyspozycję przepisu art. 92a kw.

Na podstawie Centralnej Ewidencji Pojazdów i Kierowców ustalono, iż właścicielem pojazdu jest P. Ś., do którego wysłano wezwanie wraz z formularzami oświadczeń do wyrażenia zgody na ukaranie mandatem karnym za popełnienie wykroczenia z art. 92a kw, bądź do wskazania kierowcy, który prowadził pojazd w dniu popełnienia czynu

oraz formularz oświadczenia do wyrażenia zgody na przyjęcie mandatu karnego w przypadku niewskazania osoby kierującej pojazdem.

Wezwanie P. Ś. odebrał w dniu 30 września 2014 roku i nie odpowiedział na nie.

Straż Miejska skierowała do P. Ś. ponowne wezwanie wraz z formularzami oświadczeń do wyrażenia zgody na ukaranie mandatem karnym za popełnienie wykroczenia z art. 92a kw, bądź do wskazania kierowcy, który prowadził pojazd w dniu popełnienia czynu oraz formularz oświadczenia do wyrażenia zgody na przyjęcie mandatu karnego w przypadku niewskazania osoby kierującej pojazdem.

Wezwanie P. Ś. odebrał w dniu 29 grudnia 2014 roku i nie odpowiedział na nie.

Następnie Straż Miejska wysłała do P. Ś. wezwanie do osobistego stawiennictwa w charakterze osoby podejrzanej o popełnienie wykroczenia w sprawie niedopełnienia ustawowego obowiązku wskazania osoby użytkującej pojazd marki A. (...) nr. rej. (...) w dniu 11 września 2014 roku o godz. 17:48 to jest o wykroczenie z art. 96§3 kw.

Pomimo odebrania wezwania w dniu 28 lipca 2015 roku P. Ś. nie stawiał się w siedzibie Straży Miejskiej.

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie: częściowych wyjaśnień obwinionego (rozprawa z dnia 9 lutego 2016 roku) notatek urzędowych (k. 14,15), wezwań (k.5,7,9), zwrotnych potwierdzeń odbioru (k.6,8,10,12), zdjęcia dokumentującego zdarzenie (k.4).

Obwiniony w toku postępowania sądowego nie przyznał się do popełnienia zarzucanego mu czynu. W sprzeczności, który jak wskazał obwiniony stanowi jego wyjaśnienia w sprawie wskazał, że nie odpowiedział na wezwanie Straży Miejskiej, gdyż organ ten nie ma uprawnień do występowania w tego rodzaju sprawach. Alternatywne wezwanie jest niezgodne z prawem i również z tego względu nie musiał na nie odpowiadać. Wskazał, że nie został określony jego status. Nie był pouczony o treści art. 183 kpk. Ponadto jako osobie podejrzanej przysługiwał mu przywilej do skorzystania z prawa odmowy złożenia wyjaśnień. Zdaniem obwinionego również Trybunał Konstrukcyjny wskazywał, iż wezwanie alternatywne jest niezgodne z prawem. Wyjaśnił, że nie ma obowiązku prowadzenia rejestru dotyczącego osób, które użytkowały jego pojazd. Na rozprawie oświadczył, że nie miał obowiązku stawić się na wezwanie Straży Miejskiej. Wyjaśnił, że on użytkuje pojazd, jednakże mogły się zdarzyć różne rzeczy. Samochód mógł użytkować jego kolega mógł on także pozostawać w dyspozycji mechanika. Dodał, że na zdjęciu nic nie widać.

Sąd zważył, co następuje:

Sąd nie dał wiary wyjaśnieniom obwinionego w zakresie w jakim twierdzi, że nie miał obowiązku na żądanie Straży Miejskiej wskazać, kto kierował pojazdem. W ocenie Sądu obwiniony pomimo wezwania, nie wykonał ciężącego na nim obowiązku wskazania na żądanie organu osoby, której powierzył pojazd do kierowania lub używania w określonym czasie. Ponadto podkreślić należy, ustosunkowując się do złożonych przez obwinionego wyjaśnień, iż stanowisko przedstawione przez niego w trakcie postępowania wskazuje, iż wnioski obwinionego oparte są na błędnej analizie prawnej stanu faktycznego.

Sąd jako podstawę dokonanych w niniejszej sprawie ustaleń faktycznych oparł się na materiale dowodowym ujawnionym w trybie art. 76 § 1 kw w postaci: częściowych wyjaśnień obwinionego (rozprawa z dnia 9 lutego 2016 roku) notatek urzędowych (k. 14,15), wezwań (k.5,7,9), zwrotnych potwierdzeń odbioru (k.6,8,10,12), zdjęcia dokumentującego zdarzenie (k.4), pisma Straży Miejskiej (k.11).

Sąd uznał powyższe dokumenty za w pełni wiarygodne. Strony nie kwestionowały ich prawdziwości ani autentyczności. Sąd z urzędu nie dostrzegł powodów, dla których należałoby im odmówić wiarygodności i mocy dowodowej.

Zgodnie z treścią art. 96 § 3 kw, karze grzywny podlega ten, kto wbrew obowiązkowi nie wskaże na żądanie uprawnionego organu, komu powierzył pojazd do kierowania lub używania w oznaczonym czasie.

Wykroczenie wskazane w art. 96 § 3 kw ma na celu m.in. ustalenie kierującego pojazdem w razie popełnienia przestępstwa lub popełnienia wykroczenia z udziałem tego pojazdu. Przepis ten odnosi się wprost do obowiązku wynikającego z art. 78 ust. 4 ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. Prawo o ruchu drogowym (Dz.U. 2012 poz. 1137), zgodnie z którym właściciel lub posiadacz pojazdu jest obowiązany wskazać na żądanie uprawnionego organu, komu powierzył pojazd do kierowania lub używania w oznaczonym czasie, chyba że pojazd został użyty wbrew jego woli i wiedzy przez nieznaną osobę, czemu nie mógł zapobiec.

W świetle art. 96 § 3 kw oraz art. 78 ust. 4 Prawo o ruchu drogowym na obwinionym jako właścicielu pojazdu ciążył obowiązek posiadania danych na temat osoby, której powierzył pojazd do kierowania lub używania w oznaczonym czasie. Udzielenie odpowiedzi wymijającej, bądź też zasłanianie się niepamięcią może być uznane za przejaw zachowania sprawczego z art. 96 § 3 kw. Niewskazaniem osoby, której powierzony został pojazd do kierowania lub używania poprzez udzielenie odpowiedzi negatywnej będzie bowiem zarówno niewskazanie tej osoby, jak i stwierdzenie zobowiązanego, że nie wie on, w czyjej dyspozycji pozostawał pojazd w czasie zdarzenia (Stefański R.A., Wykroczenia drogowe. Komentarz, Lex 2011). Jednocześnie wskazać należy, iż stosownie do treści art. 78 ust. 4 ustawy Prawo o ruchu drogowym właściciel lub posiadacz zwolniony jest z obowiązku wskazanego w art. 96 § 3 kw, w przypadku użycia pojazdu przez osobę nieznaną wbrew woli i wiedzy właściciela lub posiadacza w sposób niemożliwy do zapobieżenia.

W niniejszej sprawie obwiniony nie wykazał jednak aby spełnione zostały powyższe przesłanki, wyłączające odpowiedzialność. Poza sporem pozostaje fakt, iż Straż Miejska prowadziła postępowanie w związku z tym, że w dniu 11 września 2014 roku o godz. 17:48 w W. przy ul. (...) przy ul. (...), za pomocą urządzenia rejestrującego zostało wykonane zdjęcie pojazdowi marki A. (...) o numerze rejestracyjnym (...), którego kierowca przekroczył dozwoloną w tym miejscu prędkość o 31 km/h. Ze względu na to, zwróciła się do właściciela pojazdu o wskazanie komu powierzono do używania pojazd ten w tym czasie. Wezwanie do wskazania informacji o użytkowniku pojazdu samochodowego było dostarczone właścicielowi pojazdu prawidłowo.

W ocenie Sądu obwiniony na rozprawie wskazując, iż nie miał obowiązku informować Straż Miejską, kto nim jechał w dniu zdarzenia wyczerpał znamię nieudzielenia odpowiedzi na pytanie.

Na wstępie należy wskazać dzielając stanowisko wyrażone w uchwale Sądu Najwyższego 30 września 2014 roku sygn. akt I KZP 16/14 (OSNKW 2014/11/80), iż na podstawie przepisu art. 17 § 3 ustawy z dnia 24 sierpnia 2001 r. - Kodeks postępowania w sprawach o wykroczenia (Dz. U. z 2013 r. poz. 395 z późn. zm.), w brzmieniu po nowelizacji ustawą z dnia 29 października 2010 r. o zmianie ustawy - Prawo o ruchu drogowym oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 225, poz. 1466), straży gminnej (miejskiej) przysługują uprawnienia oskarżyciela publicznego w sprawach o wykroczenia z art. 96 § 3 Kodeksu wykroczeń. Sąd Najwyższy wskazał, iż przepis art. 129b ust. 3 p.r.d. rozszerza pod względem przedmiotowym i podmiotowym uprawnienia strażników określone w ust. 2 art. 129b p.r.d. Skoro bowiem uprawnia ich do kontroli ruchu drogowego nie tylko w aspekcie naruszenia przepisów tego ruchu np. sprawdzania dokumentów wymaganych w związku z kierowaniem pojazdem i jego używaniem, należy uznać iż również w aspekcie podmiotowym uprawnia, iż do kontroli stosownie do treści art. 129b ust. 3 pkt 7 p.r.d nie tylko kierujących pojazdem lecz również właścicieli i posiadaczy pojazdów.

Ponadto wskazać należy, iż co prawda zgodnie z nowelizacją ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o strażach gminnych, Straż Miejska od 01 stycznia 2016 r nie ma prawa posługiwać się urządzeniami rejestrującymi wykroczenia, jednakże nadal stosownie do treści art. 17§3 kpw (...) strażom gminnym (miejskim) uprawnienia oskarżyciela publicznego przysługują tylko wówczas, gdy w zakresie swego działania w tym w trakcie prowadzonych czynności wyjaśniających ujawniły wykroczenia i wystąpiły z wnioskiem o ukaranie. Oznacza to, że w sprawach wszczętych przed 01 stycznia 2016 r. dotyczących wykroczeń zarejestrowanych przez urządzenia samoczynnie rejestrujące naruszenie przepisów ruchu drogowego Straż Miejska nadal ma uprawnienia oskarżyciela publicznego. Zatem brak jest podstaw do umorzenia postępowania w tej sprawie, z uwagi na brak skargi uprawnionego oskarżyciela.

Odnosząc się natomiast do konstrukcji wezwania kierowanego przez Straż Miejską do obwinionego podkreślić należy, iż forma alternatywnego wskazania, jest co prawda przedmiotem dyskusji, jednakże nie można uznać iż taka formuła narusza obowiązek określony w art. 54§1 kpw. Zatem w ocenie Sądu takie działania uprawnionego organu mające na celu ustalenie użytkownika pojazdu w oparciu o wiedzę właściciela stanowią czynności wyjaśniające w rozumieniu art. 54§1 kpw. Argumentacja zawarta w sprzeciwie i stanowiąca wyjaśnienia obwinionego w rozpoznawanej sprawie oparta jest na wyrwanych z kontekstu fragmentach uzasadnienia wyroku TK, służących zwróceniu uwagi na problemy związane z interpretacją przepisu art. 96 § 3 kw, nie zaś na zasadniczych wynikających z orzeczenia tezach. W powołanym przez obwinionego wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 12 marca 2014 roku Trybunał wskazał, że ta sekwencja postępowania Policji (straży miejskiej) nie oznacza, że ustawodawca zastawił pułapkę na właściciela pojazdu. W państwie prawnym każdy ponosi odpowiedzialność za naruszenie obowiązku wynikającego z przepisu prawnego. Gdyby ustawodawca nie ustanowił normy sankcjonującej dla obowiązku wynikającego z art. 78 ust. 4 p.r.d. norma sankcjonowana byłaby „martwą literą prawa”.

Ponadto podnieść należy, iż właściciel lub posiadacz pojazdu nie może skutecznie uchylać się od obowiązku przewidzianego w art. 78 ust. 4 Pord w sytuacji powierzenia pojazdu, z uwagi na to, iż nie został pouczone o prawie do odmowy składania zeznań i odpowiedzi na poszczególne pytania. Wskazać należy, iż w momencie wezwania obwinionego nie nabył on statusu świadka. Ponadto podzielając stanowisko Sądu Najwyższego wyrażone w uchwale z dnia 30 listopada 2004 roku sygn. akt I KZP 26/04 (OSNKW 2004/11-12/102), należy wskazać iż w sprawach o wykroczenia nie znajduje zastosowania art. 183 kpk w zw. z art. 41 § 1 kpw, ponieważ przepis ten upoważnia do uchylenia się od odpowiedzi na pytania, wówczas, gdy udzielenie odpowiedzi mogłoby narazić osobę najbliższą na odpowiedzialność za przestępstwa lub przestępstwa skarbowe, nie zaś wykroczenie. W konsekwencji, także osoba rozpytywana w sposób pozaprocesowy przez uprawniony organ, żądający od niej informacji, którą z mocy przepisu szczególnego ma obowiązek przekazać temu organowi, może odmówić udzielenia odpowiedzi, czyli nie udzielić określonej wiadomości, tylko wówczas, gdy owa odpowiedź (informacja) mogłaby narazić osobę jej najbliższą na odpowiedzialność za przestępstwo lub przestępstwo skarbowe, a nie za wykroczenie.

W świetle powyższego, zdaniem Sądu obwiniony powinien był wykonać swój ustawowy obowiązek nawet pomimo ewentualnej chęci ochrony osoby najbliższej od odpowiedzialności za popełniony przez nią czyn. Podkreślenia wymaga również fakt, że obowiązek określony w art. 96 kw dotyczy wskazania komu w danym czasie powierzono samochód, natomiast obowiązek udowodnienia ewentualnej odpowiedzialności za naruszenie przepisów ruchu drogowego przez wskazaną osobę nie obciąża już właściciela pojazdu. Zatem właściciel ma obowiązek udzielić informacji stosownie do treści art. 96 kw bez względu na możliwość zobaczenia zdjęcia z fotoradu i rozpoznania osoby tam się znajdującej jako kierowca a także w przypadku kwestionowania prawidłowości tego zdjęcia. Jak słusznie bowiem wskazał Trybunał Konstytucyjny w orzeczeniu z dnia 12 marca 2014 roku sygn. akt P 7/13 (OTK-A 2014/3/30) poprawienie jakości fotoradarów, chociaż wskazane, nie można uznać za środek, który miałby zastąpić art. 96 kw. Obwiniony zatem swoim zachowaniem, nie stosując się do wezwania Straży Miejskiej, wyczerpał znamiona art. 96 § 3 kw.

Poza tym okoliczność wskazująca, iż pojazdem mogło kierować wiele osób również nie zwalnia właściciela pojazdu od obowiązku określonego w art. 96 § 3 kw. W przypadku bowiem braku możliwości zapamiętania tych danych, właściciel może np. prowadzić w tym celu stosowny rejestr tak, aby zgodnie z ustawą efektywnie wywiązać się z obowiązku wobec organu, w sytuacji zwrócenia się o takie dane przez organ zgodnie z art. 96 § 3 kw. Niewątpliwym jest natomiast, że powierzenie samochodu wielu osobom w żaden sposób nie może zwalniać jego właściciela czy posiadacza z obowiązku z art. 78 ust. 4 p.r.d. Obowiązek ten dotyczy, bowiem, w równym stopniu wszystkich właścicieli i posiadaczy pojazdów – bez względu na to czy jedynie oni sami użytkują swoje pojazdy czy też oddają je do korzystania innym osobom.

Jednocześnie nie zachodziły żadne okoliczności wyłączające winę obwinionego w zakresie przypisanego mu wykroczenia. Jego zdolność rozpoznania znaczenia swojego czynu i pokierowania swoim postępowaniem nie budziła żadnych wątpliwości. Również z racji swojego wieku i doświadczenia życiowego obwiniony winien rozpoznać konsekwencje swojego zachowania. W przedmiotowej sprawie zapytanie od Straży Miejskiej zostało skierowane do obwinionego w stosunkowo krótkim czasie od daty zdarzenia, co umożliwiło ustalenie przez niego kto w tym dniu

użytkował samochód. W ocenie Sądu obwiniony miał świadomość, w czyjej dyspozycji pozostawał pojazd. Uznał jednakże, że nie ma takiego obowiązku. Wobec czego zdaniem Sądu obwiniony popełnił zarzucany mu czyn umyślnie, z zamiarem bezpośrednim jego popełnienia

Czyn popełniony przez obwinionego znamionowała jednocześnie społeczna szkodliwość. Przepis, przeciwko któremu ukarany wykroczył, ma na celu zapewnienie prawidłowej technicznie jazdy kierowców, a przez to – zagwarantowanie płynności, sprawności i bezpieczeństwa poruszania się po drogach. Wobec powyższego należało uznać, iż czyn ukaranego był społecznie szkodliwy i to w stopniu przekraczającym znikomość.

Zatem zachowanie obwinionego było bezprawne, zawinione i społecznie szkodliwe, należało go uznać za winnego popełnienia zarzucanego mu czynu.

Przystępując do wymiaru kary, Sąd kierował się dyrektywami wskazanymi w art. 33 k.w., badając całokształt okoliczności obciążających i łagodzących jej wymiar.

Orzeczona kara grzywny w wysokości 400 złotych w swojej dolegliwości nie przekracza stopnia winy, jest adekwatna do stopnia wymagalności zachowania zgodnego z prawem w odniesieniu do realiów sprawy. Obwiniony popełnił wykroczenie na skutek naruszenia istotnego obowiązku z ustawy Prawo o ruchu drogowym. Wymierzając obwinionemu karę Sąd miał na uwadze, że tego typu wykroczenia, jakie popełnił obwiniony, zdarzają się w obecnych czasach nagminnie. W ocenie Sądu orzeczona kara jest karą spełniającą swe cele zarówno w zakresie prewencji generalnej, jak i przede wszystkim indywidualnej.

Na zasadzie art. 118 § 1 k.p.w. w zw. z art. 119 k.p.w. w zw. z art. 627 k.p.k. Sąd zasądził od obwinionego na rzecz Skarbu Państwa kwotę 100 złotych tytułem zryczałtowanych wydatków postępowania (§ 1 pkt 1 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 10 października 2001 r. w sprawie wysokości zryczałtowanych wydatków postępowania oraz wysokości opłaty za wniesienie wniosku o wznowienie postępowania w sprawach o wykroczenia; Dz. U. 2001 Nr 118 poz. 1269) oraz kwotę 40 zł tytułem opłaty (art. 3 ust. 1 w zw. z art. 21 pkt 1 Ustawy z dnia 23 czerwca 1973 r. o opłatach w sprawach karnych; Dz. U. 1973 Nr 27 poz. 152 z późn. zm.). Mając na uwadze łączną wysokość zasądzonych kosztów postępowania, Sąd uznał, iż nie jest zasadne odstępowanie od zasady ich ponoszenia przez obwinionego w przypadku skazania.

Mając na uwadze wszystko powyższe, orzeczono jak w sentencji wyroku.